

Za štyri roky pôsobenia na trhu pomáhala firma Vladimíra Strýčka Bankrot, s.r.o., Bratislava pri ukončení činnosti približne 1 600 slovenských firiem. Pochovávanie firiem, komunikácia s ich veriteľmi a

štátnou správou už nie je jediným biznisom Bankrotu, ešte dlho však ostane jeho jadrom.

Ako vám zišlo na um založiť si biznis na likvidácii zadlžených spoločností?

Vo svete, pravda, nie v socialistickom, existovali a existujú spoločnosti, ktoré skupujú väčšie podniky, ktoré sú v problémoch. Vtedy je totiž ich cena veľmi nízka. Potom sa dajú napríklad rozdeliť alebo spojiť

s niečím iným a výhodne predať. A mojím snom vždy bolo stať sa maklérom, ktorý nepredáva tovar, ale celé podniky. Nápad, samozrejme, nie je môj – spoločnosti, ako mám ja, podnikali už pred rokom

1999 napríklad v Maďarsku, Poľsku a Česku, kde som sa inšpiroval najviac.

Lenže vy ste platení za právne urovnanie konca firmy, nie za speňaženie aktív...

Naše príjmy sú aj zo speňažovania aktív, aj za služby súvisiace s likvidáciou spoločnosti.

Ako to celé funguje?

My preberáme vlastníctvo upadajúcej spoločnosti a tým odbremeňujeme majiteľov od starostí so zadlženou nerentabilnou spoločnosťou. Dosadíme do nej náš krízový manažment, ktorý robí ďalšie úkony v

spolupráci s našimi právnikmi.

Čo vás zaujíma prvé, keď sa vám ozve potenciálny klient?

Právna forma jeho spoločnosti, výška záväzkov spoločnosti – koľko komu dlhuje a či má zamestnancov. To väčšinou preberieme cez telefón. Potom sa dohodne termín konzultácie – tie sú u nás zadarmo.

Ponúkame podľa nás optimálne riešenie a klient sa rozhodne, či zverí likvidáciu nám alebo konkurencii alebo či sa o to pokúsi sám.

Podľa čoho určujete cenu, za ktorú ste ochotní život firmy uzavrieť?

Ceny sú, samozrejme, dohodou. Vzhľadom na to, že našimi klientmi sú dlžníci, teda ľudia, ktorí už nemajú peniaze alebo dlhujú peniaze, ich solventnosť nie je často veľmi zaujímavá. Máme veľa klientov,

ktorých firmy jednoducho nemôžeme kúpiť, lebo nie sú schopní nám vôbec nič zaplatiť. A tak aspoň využijú možnosť prísť jeden raz zadarmo poradiť sa. Každému tak aspoň povieme, čo ho čaká. Že

exekútori naozaj prídu, že môže rovnako prísť správca, že tam prípadne môžu byť aj trestnoprávne dôsledky. Skrátka – že k vymáhaniu pohľadávok skutočne príde.

Ak sa však dohodneme, cena sa odvíja hlavne od výšky záväzkov a štruktúry veriteľov. Cena, pod ktorú nemôžeme ísť, je vzhľadom na nevyhnutné poplatky 60-tisíc korún za jeden prípad. Pochopiteľne,

cenu ovplyvňuje aj to, či má firma ešte nejaký majetok. Peniaze sú, samozrejme, dôležité, ale plusom býva aj majetok, ktorý je často len na ťarchu. Napríklad budovy, ktoré majú podľa znaleckých

posudkov cenu v miliónoch, no predat' sa nedajú a my sa ako novývlastníci ešte musíme starať aj o to, aby tam napríklad niekto nevošiel a neublížil si. V mnohých firmách sa totiž skôr, ako sme tam prišli,

už stihli realizovať exekútori, a nám ostáva väčšinou len odpad.

Predpokladáme, že cenu za vaše služby tlačí hore aj počet zamestnancov bankrotujúceho...

Zamestnanci sú veľmi veľký problém, pretože nevyplatenie mzdy a odstupného sa veľmi dotýka medziľudských vzťahov. Najmä v menších firmách, kde ľudia niekedy spolupracovali priamo s majiteľom a

teraz nedostanú výplaty. Preto často presviedčame podnikateľov, aby akýmkoľvek spôsobom pozháňali prostriedky a uspokojili nároky aspoň zamestnancov. Nakoniec aj konkurzný zákon uprednostňuje

pohľadávky zamestnancov pred všetkými ostatnými veriteľmi bez záložných práv.

Hovoríte, akoby v tom biznise bol priestor na emócie...

Na nevyplácanie miezd pamätá aj Trestný zákon. Veriteľ zamestnanec sa môže obrátiť na prokuratúru, ktorá musí skúmať, či neprišlo k spáchaniu trestného činu. Dá sa na to však pozerať aj inak. V

rozhovoroch so zamestnancami, ktorí stratili prácu v zadlženej firme, sa ich preto často pýtame aj na to, či vždy pracovali vo firme naplno, či nekradli, nepožívali alkohol, či aj oni nepomohli tomu, že sa

firma dostala do problémov.

Chcete vari povedať, že si potom zamestnanci uplatňujú svoje nároky pokojnejšie?

Nie. Vždy si ich aj zamestnanci uplatňujú akýmkoľvek možnými cestami, pretože bojujú o svoje peniaze. Z tohto pohľadu to plne chápem. Ale v niektorých prípadoch, nedá sa to však zovšeobecňovať, aj

zamestnanci majú veľký podiel na krachu spoločnosti. Pretože si podľa mňa dostatočne neuvedomujú cenu pracovného miesta, ktoré majú v danej firme.

Tak potom načo so zamestnancami krachujúcej firmy o ich spoluvine diskutovať?

Samozrejme, zamestnanci nikdy zo svojich pohľadávok neustúpili, ani nezmiernili spôsoby ich vymáhania. Skôr len pochopili, že môžu v podstate urobiť čokoľvek – ak raz peniaze v spoločnosti nie sú,

nemôžu sa k nim dostať. Znamená to, že sa im dajú v zmysle zákona zápočtové listy, výpovede a tak ďalej a oni si môžu nároky proti spoločnosti uplatňovať právnou cestou.

Ako reagujú ostatní veritelia, keď sa dozvedia, že na mieste majiteľov je už s.r.o. Bankrot?

Znie to paradoxne, ale za štyri roky nášho pôsobenia sme si vybudovali aj dobré vzťahy s veriteľmi. Našou činnosťou sa totiž ukončujú súdne spory. Keď už vieme, že spoločnosť nie je schopná vytvoriť

žaden produkt ani nahromadiť žaden kapitál, je úplne zbytočné predlžovať súdne spory o existujúce pohľadávky veriteľov. My so všetkými pohľadávkami súhlasíme. Oni majú rozsudky, ktoré sú právne

nevymožiteľné, lebo sa nedá vykonať exekúcia vo firme, ktorá nemá žaden majetok. Ale veriteľ má aspoň ukončený prípad, nevymožiteľnú pohľadávku si môže odpisovať ako stratu. No ak sa to naťahuje, zaťažuje to súdy a veritelia majú v účtovníctve pohľadávku, ktorú nevedia umoriť.

Ako významný je biznis s už odpísateľnými pohľadávkami k skrachovaným firmám?

Nie sme na to špecialisti, ale viem, že obchody s pohľadávkami sú veľmi zaujímavé. V Česku sú v tom pomerne viac vpredu. Význam má pohľadávka pre firmu, ktorá si chce znižovať daňový základ.

V porovnaní s obchodnými partnermi štát ako veriteľ nebudí hrôzu...

Medzi dobrých veriteľov, samozrejme, patrí štát, pretože si nevie dobre strážiť pohľadávky. Na vymáhanie pohľadávok má ťažkopádne mechanizmy. Jeho systémy sú nedokonalé, hlavne spôsob vedenia

daňovej exekúcie. Domnievam sa, že je to aj preto, lebo štát sa bojí, že by veľmi tvrdými sankciami likvidoval podnikateľov pre neplatenie daní, čo by len prinieslo nárast nezamestnanosti. Namiesto toho dáva podnikateľovi šancu, aby sa nejakým spôsobom pozbieral a dane uhradil.

Žeby štát takto ďalekosiahlo uvažoval?

Myslím si, že štát by možno aj chcel byť prísny, ale v praxi mu to nejde. Zatiaľ.

Kto je najnepríjemnejším veriteľom?

Malí živnostníci, ktorým spoločnosti dlhujú síce nie veľké sumy, ale tí to najviac pociťujú. Malého podnikateľa, ktorému chýba nezaplatená faktúra na stotisíc korún, to môže aj zruinovať.

A čo banky, zmenili sa?

To áno, správajú sa inak, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie úverov. Predtým sme sa stretávali s prípadmi, keď boli úvery poskytnuté na zábezpeky, ktoré tieto úvery nijakým spôsobom nezaručovali. No dá sa to pochopiť, keďže ešte neboli úplne sprivatizované, bola politická objednávka poskytovať úvery. Predtým tu totiž nikto nevlastnil kapitál. Podnikateľ teda potreboval nejaké zdroje a banka mu ich bola ochotná poskytnúť, lebo štát sa rozhodol zmeniť ekonomický systém.

Táto generácia firiem už pravdepodobne zanikla...

Áno. Tieto firmy už opustili podnikateľské prostredie, pretože prišlo k splatnostiam úverov a banky sa snažili ako-tak si realizovať svoje záložné práva. Dnes však si už banky veľmi dobre zabezpečujú úvery. Dnes sa už vlastne nevyplatí nesplatiť banke úver.

Spozorovali ste za štyri roky pôsobenia Bankrotu aj zmenu správania veriteľov?

Skôr upadol zvyk navzájom si neplatiť záväzky. Podnikatelia, ktorí majú skutočný záujem podnikáť normálne a chcú zostať na trhu – bez výraznejších výkyvov alebo nelegálnych aktivít –, si spravidla svoje záväzky plnia. Zistili totiž, že Slovensko predsa len nie je až také veľké, veritelia sa poznajú a tí, ktorí neplatia, sú z podnikateľského prostredia akosi prirodzene vyčleňovaní. Súvisí to však aj so zmenami právnych noriem, ktoré upravujú možnosti vymáhania si nezaplatených faktúr. Niekoľkokrát bol novelizovaný zákon o konkurze, je tu exekučný zákon a tieto nástroje sa začali v praxi riadne používať.

A čo podnikatelia, ktorí svoje majetky tri- či štyrikrát popresúvali?

Myslím, že podnikateľ, ktorý svoju firmu takto popresúval, dnes už vie podnikáť. Jednoducho sa to naučil. Kto svoju firmu nepresúval a skrachoval, zatiaľ podnikáť nevie a učiť sa to bude v ďalšej svojej novej firme. Je však pravda, že vlastnícke vzťahy v podnikaní nie sú stále dostatočne čitateľné. Skutoční majitelia firiem sú často skrytí.

Je to z pohľadu veriteľa podstatné?

Veriteľ by mal vedieť, kto mu vlastne dlhuje.

Nie je podstatnejšie skúmať pri kontrakte samu firmu, napríklad jej právnu formu?

Je samozrejmé, že ak niekto uzatvára kontrakt napríklad so spoločnosťou s ručením obmedzeným, musí myslieť na to, že tie sú používané na najrizikovejšie obchody. Podľa toho majú aj meno.

Nie je to trochu klišé? Ak akciová spoločnosť minie svoj štartovný kapitál, rozdiel oproti s.r.o. už potom nie je nijaký...

Akciová spoločnosť má okrem povinnosti vložiť do seba na začiatku relatívne veľký kapitál trojčlenné predstavenstvo, zvyčajne má aj dozornú radu. Veriteľ môže byť trochu pokojnejší, v akciovkách sú aj interné kontrolné mechanizmy oveľa väčšie ako v s.r.o.

Najlepší z pohľadu veriteľa je živnostník, ručí svojím majetkom. Ako ich vy vlastne likvidujete, keď hovoríte, že krachujúce firmy kupujete?

Podľa paragrafu 476 Obchodného zákonníka môže svoj podnik odpredať aj živnostník.

Potom už neručí?

Ručí, ale všetky záväzky prechádzajú na kupujúceho a ten potom môže riešiť situáciu. Pravda, niekedy musíme riešiť podľa nás základné veci, ako napríklad to, že manželia si pred vstupom jedného z nich do podnikania neochránia svoj majetok zrušením bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Zveriť koniec podnikania špecialistom môže byť motivované aj tým, že majitelia firmy nechcú, aby hocikto videl do jej histórie alebo aby posudzoval súlad účtovníctva s realitou...

V žiadnej firme nie je všetko úplne v poriadku. Môžu to byť maličkosti v účtovníctve, ale aj väčšie veci. My štatutárny orgán každej firmy, čiže konateľa či predsedu predstavenstva pri konzultácii vždy

upozorníme, že ak sa dopustil trestných činov, zodpovedá za to výlučne on, nie my, aj keď firmu od neho potom odkúpime. Tejto zodpovednosti sa nijakým spôsobom nedá zbaviť. Ak ide len o nedostatky v

účtovníctve, v tom nevidíme veľký problém. Firma určená na likvidáciu nemá majetok, teda pokutu za chybné vedené účtovníctvo aj tak nemá kto zaplatiť. Samozrejme, skresľovanie výsledkov

hospodárskej evidencie je trestným činom, ale to je vecou kontrolných orgánov. My nie sme povinní, a ani neskúmame účtovníctvo – či bolo správne vecne vedené v časových súvislostiach. Nie sme

audítori.

Takémuto podnikateľovi však isto odporúčate, že lepšou cestou je likvidácia ako konkurz pod drobnohľadom súdu...

Narážate zrejme na možnosť konkurzného správcu odporovať predchádzajúce právne úkony, skúmať, ako sa podnik v posledných troch rokoch zbavoval majetku. Pre správcu konkurznej podstaty má však

význam do podstaty zaraďovať len ten majetok, ktorý je speňažiteľný. Ak by aj správca išiel do procesov odporovania právnych úkonov, musel by potom dokazovať, že podnikateľ sa majetku zbavoval

úmyselne. A to v praxi väčšinou len zdrží konkurz a málokedy to pomôže veriteľom alebo zväčší odmenu správcu.

Ste v zozname konkurzných správcov?

Nie, náš core biznis je zastupovať úpadcov, nie veriteľov. So správcami však máme väčšinou dobré vzťahy, lebo bývame ústretový úpadca. Chceme totiž, aby sa konkurz skončil čo najskôr. Aby zadlžená

spoločnosť v ekonomickom systéme neprekážala, aby čím skôr bola preč a aby aj veriteľom bolo čo najskôr jasné, že s určitými peniazmi už nemusia vôbec počítať.

Prečo konkurzy trvajú väčšinou dlhšie ako zákonom predpísaných maximálne 18 mesiacov?

Nechcel by som sa dotknúť samých správcov. Myslím si však, že správcovstvo konkurzných podstat by dnes malo byť vysoko špecializované zamestnanie. Dnes sú konkurzní správcovia z radov

advokátov, komerčných právnikov. Konkurzný správca by podľa môjho názoru v prvom rade mal byť dobrý obchodný manažér. Lebo toho práva tam až tak veľa nie je. Na právne otázky si navyše možno

najať komerčného právnik. Tu sa má za to, že správca musí byť právnik. Ale právnik nie je obchodník a pri konkurze ide o speňaženie podstaty a uspokojenie veriteľov.

Nepribrzdilo niektorých správcov aj to, že výška ich odmeny sa ohraničila na desať miliónov korún?

Správca nevytvára majetok. Má ho iba zabezpečiť a predať. Pri niektorých veľkých firmách tak získa správca desať percent z veľkého majetku v podstate len za to, že ho sudca vymenoval. Navyše, väčšinu

nákladov si správca hradí na úkor konkurznej podstaty. Preto to ohraničenie výšky odmeny chápem.

Ale princíp desiatich percent bez ohraničenia je pre správcov motiváciou?

Samozrejme, konkurzní správcovia musia byť dostatočne motivovaní, aby speňažovali majetok. No nielen čo do objemu speňaženia, ale aj do jeho rýchlosti. Pre mnohých podnikateľov je rozdiel, či bude

splatená časť ich pohľadávky do roka alebo napríklad do siedmich rokov, vecou prežitia.

Vašou najväčšou akciou mohol byť konkurz Sun Group. Odmietli ste však kúpiť túto nebankovku...

Dokonca sme sa zúčastnili z poverenia dozornej rady aj na jednej schôdzi akcionárov. Skončilo to na tom, že sme si uvedomili, že ak by sme do toho išli, nemohli by sme pre veľké množstvo veriteľov už

robiť vôbec nič iné. Akcionárov veriteľov tam je veľa, úplne by nám napríklad zahltili telefónne linky. Navyše, Sun

Group by mal aj tak problém uspokojiť veriteľov. Majetok bol už v značnej miere transformovaný do iných spoločností. Okrem toho štatutárny orgán bol v zahraničí, nedalo sa dostať k účtovnej evidencii, tak sme to odmietli.

Podobný chaos hrozí aj ostatným konkurzom firiem s tisíckami malých veriteľov...

Presne tak. Neviem si napríklad predstaviť schôdzu veriteľov BMG Investu. Povedzme, že na ňu príde 5-tisíc veriteľov a každý z nich má právo poprieť pohľadávku niekoho iného alebo napríklad len na

schôdzi veriteľov vystúpiť. Neviem, ako by sa v tomto prípade dala dodržať litera zákona, aby sa konkurz vlastne nezastavil.

Koľko máte zamestnancov?

Krízových manažérov okolo 250. K tomu 22 interných kmeňových zamestnancov a potom máme právnikov, s ktorými spolupracujeme.

Ako hľadáte krízového manažéra ?

Pracuje externe, musí byť bezúhonný, musí si k nám sám podať žiadosť. Často nám odporučia naši doterajší krízoví manažéri svojich známych. Robia pre nás na základe dohody o vykonaní práce.

Tí ľudia, ktorých voláte krízoví manažéri, niekedy nespĺňajú kritériá predstavy o biznismenoch. Skôr sa na nich hodí spojenie biely kôň...

Cez médiá sa stal známy príklad našej likvidácie jednej eseročky – roľníckeho družstva v Perneku. Do štatutárneho orgánu sme vymenovali jednu tamojšiu pani v dôchodkovom veku. Chceli sme

demonštrovať, že aj takto sa to dá. Mala s nami riadnu zmluvu, demonštrovala, že aj človek v dôchodkovom veku, neznalý vecí, môže vlastniť spoločnosť. Ona ju kúpila za účelom vlastníctva a jej ďalšej

likvidácie. Nie za účelom podnikania. Stačilo, že sa riadila našimi pokynmi a nad ich rámec nerobila nič.

Čiže títo vaši krízoví manažéri vlastne nerobia nič, vy robíte všetko za nich...

Je úplne jedno, kto je fyzicky zapísaný ako majiteľ a konateľ spoločnosti, pretože tam nevykonáva nič, čo by sa dalo účtovať. Na všetko si objednáva nás. My s ním máme urobenú zmluvu o výhradnom

plnom zastupovaní – generálne splnomocnenie. Ten človek má dokonca zakázané čokoľvek konať v tej spoločnosti. Keďže spravujeme také množstvo firiem, hľadali sme vhodné osoby, ktoré by boli

ochotné spolupracovať s našou spoločnosťou. Nie je to totiž len o odmene, sú s tým spojené aj nepríjemnosti. Často ich predvádzajú na políciu, pretože nevedia, že sú to naši manažéri. S políciou potom

rokuje my, vysvetľujeme, že takýchto manažerov tu máme desiatky, oni sa čudujú, že niektorí z nich sú Vietnamci, a tak ďalej... Zákon to pripúšťa.

Používate slogan o čistení firiem od dlhov pred vstupom do EÚ. Je to len zábava, alebo je tam aj nejaké ráció?

My všetci v s.r.o. Bankrot sme za vstup do EÚ a podporujeme ho. Predpokladáme, že konečne nastane poriadok a legislatíva únie scivilizuje aj našu krajinu. No napriek tomu sa úplne vážne slovenských

podnikateľov pýtame, ako chcú po úplnom otvorení hraníc únie so zadlženými firmami konkurovať veľkým koncernom. ☒

Otázky : Konštantín Čikovský, Zuzana Fričová

Odpovedal : **Mgr.Vladimír Strýček - zakladateľ obchodnej značky Bankrot® v roku 2003**

Zdroj : trend.sk